

13. maj 2015

I medfør af § 36 i Forretningsordenen for Inatsisartut fremsætter jeg følgende forslag til forespørgselsdebat:

Forslag til forespørgselsdebat om, administrationens vilkår og indretning. Har vi i dag et offentligt apparat der er effektivt og tilpasset samfundets størrelse og kultur.

(Medlem af Inatsisartut, Naaja H. Nathanielsen, Inuit Ataqatigiit)

Vi har med interesse læst Naaja Nathanielsens “Forslag til forespørgselsdebat om, administrationens vilkår og indretning. Har vi i dag et offentligt apparat der er effektivt og tilpasset samfundets størrelse og kultur.”

Vi skal fra Siumut komme med følgende bemærkninger til debatoplægget.

Indledningsvis skal vi fra Siumut sige, at vi ikke er i tvivl om i hvilken retning vort land skal udvikles henimod.

Siumuts politiske målsætning er, at skabe et land der har et frit beslutningsgrundlag.

Med Hjemmestyret i starten og nu sidst med Selvstyrets indførelse har samfundet udviklet sig ud fra denne kontekst. Der hvor vi står som land og som folk – så er det set med Siumuts øjne, således at vort selvstyre baner vejen til en lang men større grad af selvstændighed – ja endda så lang, at vi endnu ikke har været for enden af vejen endnu og derfor heller ikke ved hvor den fører hen.

Før indførelsen af Grønlands Hjemmestyre gik udviklingen således, at alt blev fjernstyret fra “Grønlandsministeriet” inde på Hausergade. Ønsket om øget indflydelse om egne anliggender der kunne styres af landet og befolkningen selv, blev mere og mere påtrængende og blev udtrykt som et krav i starten af 1970’erne.

Dette blev også udmøntet med nedsættelsen af Hjemmestyre Kommissionen, og dens betænkning kom til at danne grundlaget for, at “det folk som kaldte sig grønlandere” kunne afholde en folkeafstemning om hjemmestyreordningen.

Med disse indfrieede mål blev Grønlands Hjemmestyre skudt i gang og indført den 1. Maj 1979, hvilket selvsagt fik indflydelse på, at en mængde større sagsområder blev overført fra den danske stat til Grønland, hvorefter administrationen og lovgivningsapparatet næsten pr. automatik udvikledes derefter – en stor administration blev grundlagt.

Som følge heraf fik administrationen voldsomt vokseværk og lovgivningsarbejdet kom til at fylde så meget, at man måtte efterrationalisere og give sig, afhængigheden af den store administration var skabt.

Fra Siumut kan vi naturligvis kun være interesserede i, at vi endnu engang drøfter dette emne.

Ved overtagelsen af sagsområderne, har det hele tiden været Siumuts målsætning, at “grønlandisere” disse meget administrativt betonedede anliggender, men desværre var der for lidt erfaring med grønlandiseringen, hvorefter udviklingen kom til at gå alt for langsomt og dette endda til trods for, at rigtig mange hjemmehørende og grønlandsksprogede med højere uddannelser faktisk bankede på administrationens døre.

Vi kan heller ikke undgå, at komme ind på, at en af de største reformer i vort lands nyere historie er omlægningen af kommunerne, som blev gennemført, idet den kommunale strukturreform blev startet op og trådte i kraft i 2009. Kernebudskabet i hele denne reform gik ud på, at vort lands organisation og den administrative udførelse heraf skulle forenkles og gøres billigere. Desværre blev kommunerne helt overladt til sig selv i hele denne omvæltningsproces. Vi er dog nødsaget til at fortsætte, samfundet og vort land skal videre, hvilket kun kan ske ved at Selvstyret, kommunerne og samfundet samarbejder herom.

Selve det administrative apparat skal respektere de demokratiske spilleregler, ligesom det administrative apparat skal bane vejen for et demokratisk samfund, hvilket er en forudsætning, hvis vi skal sikre grundlaget for egen velfærd og demokratiet fortsat skal udvikles.

Her drejer det sig om, at vi skal have taget en politisk beslutning omkring, hvordan der skal ske en decentralisering, hvordan vi skal forbedre vores finansielle situation, hvordan vi kan sikre os at

kunne have de dygtigste medarbejdere ansat og ikke mindst hvordan vi kan effektivisere administrationen så den bliver så slank og effektiv som muligt. Derfor håber vi fra Siumut og vil gerne arbejde for, at vi i takt med at vort lands folk får højere og højere uddannelser, gerne vil ansætte flere hjemmehørende, der taler og bruger vort eget sprog.

Vi bliver nødt til at skulle indrømme, at vi samtidig med overtagelsen af hvert enkelt sagsområde fra den danske stat, samtidig overtog en væsentlig dansk præmis; nemlig den grundlæggende danske administrative praksis, som af forskellige årsager, har fået gode vilkår for at overleve grundet de mange danske ansatte i administrationen, hvilket har været den væsentligste hindring for at kunne udvikle først Hjemmestyret og nu Selvstyret imod en grønlandsk administration, hvilket endnu ikke er opnået til trods for, at det fra starten af har været en af de væsentligste årsager til, at vi overhovedet overtog det administrative apparat. Vi beklager dybt denne udvikling fra Siumut og vi er interesserede i, at tage de nødvendige skridt henimod, at kunne udvikle vores administration udfra vore egne præmisser. Vi er fuldt ud klar over vores medansvar og vi er rede til til at deltage i de nødvendige skridt, der skal tages for at komme videre.

Det bliver nødvendigt at foretage de nødvendige tilpasninger. Desværre er vores forskellige sprog på mange måder grænsedragende. Og desværre og ikke mindst er de sproglige barrierer ligesåvel med til helt uplanlagt at gøre embedsmænd og politikere til modparter hvilket ellers aldrig har været meningen.

Forslagsstilleren kommer i sit oplæg ind på og efterlyser en grønlandisering af det administrative apparat. Vi kan kun fra Siumut give oplægsholderen ret heri. Alligevel kommer man i oplægget ind på at de sproglige forhold ikke skal drøftes i denne sammenhæng.

Vi er dog ikke helt enige i dette synspunkt, idet vi ikke kan komme udenom, at de sproglige forhold skaber unødvendige barrierer hvilket vi ikke ønsker at fortie, - af den simple årsag, at enhver god dialog må være forudsætningen for at forstå hinanden. Hvis vi ikke i fred og ro kan drøfte vore barrierer så kan vi heller ikke rykke fremad.

Ethvert problem vil altid være lettere at overvinde, når man snakker det samme sprog og det kan ikke undre nogen, at grønlandere taler grønlandsk i Grønland, men jeg er dog heller ikke blind for, at det ikke er alle der har respekt nok for vort sprog, og i øvrigt mener, at det er alt for svært at lære.

Det er således med interesse fra Siumut, at vi har kommenteret det interessante oplæg og vi håber, at det videre forløb i denne debat, kan ske på et respektabelt grundlag uden at genere hinanden og at det sker i en god tone.

Jess Svane, Siumut